

Mr Predrag Stanković

SPASAVANJE - POSEBAN INSTITUT
NAŠEG PRAVA POMORSKE I UNUTRAŠNJE PLOVIDBE

Rijeka - Novi Sad, 1975.

11. S a d r Ź a j

Strana

P r e d g o v o r

1

P r v i d i o

1.	U v o d	3
1.1.	Plovidbena opasnost	4
1.2.	Potreba kolektivne solidarnosti u plovidbi	6
1.3.	Pravni aspekt spasavanja na moru i unu- trašnjim plovrim putovima	9
1.3.1.	Upravno-pravni aspekt spasavanja	10
1.3.2.	Imovinsko-pravni aspekt spasavanja	12
1.4.	Razgraničenje spasavanja od prevencije opasnosti	13
1.5.	Razgraničenje spasavanja od zajedničke avarije	14
1.6.	Razgraničenje spasavanja od vadjjenja po- tonulih stvari	17
2.	H i s t o r i j s k i p r e g l e d	22
2.1.	Razvoj prava o spasavanju u svijetu	22
2.1.1.	Grčko pravo	22
2.1.2.	Rimsko pravo	23
2.1.3.	Obalno pravo i njegovi modaliteti	25
2.1.4.	Statutarno pravo primorskih gradova	27
2.1.5.	Ordonnance de la marine marchande	30
2.2.	Izjednačenje prava o spasavanju	31
2.3.	Razvoj prava o spasavanju kod nas	37
2.3.1.	Pravna tradicija istočne obale Jadrana	37

2.3.2.	Odredbe statuta naših jadranskih gradova	39
2.3.3.	Centralni državni propisi do 1945.	45
2.3.4.	Naši izvori poslije oslobođenja	
2.3.4.1.	Izvori prava o spasavanju na moru	49
2.3.4.2.	Izvori prava o spasavanju na unutrašnjim vodama	49
2.3.4.3.	Zakon o spasavanju iz 1966.	51
2.3.4.4.	Supsidijarni izvori za unutrašnje plovne putove	52
2.3.4.5.	Supsidijarni izvori za spasavanje na moru	55
2.3.5.	Najnoviji razvoj i rješenja	57
3.	Upravno - pravni aspekt spasavanja	58
3.1.	Obalno spasavanje kao faktor sigurnosti plovidbe	58
3.1.1.	O obalnom spasavanju općenito	58
3.1.2.	O obalnom spasavanju kod nas	62
3.2.	Obaveza posade brodova na uzajamno spasavanje kao faktor sigurnosti plovidbe	67
3.2.1.	Generalna obaveza i širina nje- ne primjene	67
3.2.2.	Oslobadjajući razlozi	71
3.2.2.1.	Ozbiljna opasnost za spasavaoce	71
3.2.2.2.	Uzaludnost akcije	72
3.2.2.3.	Akcija drugih spasavalaca	72
3.2.2.4.	Prestanak potrebe	73
3.2.3.	Sankcije za propuštanje	74

3.3.	Oprema za spasavanje ljudskih života na brodu kao faktor sigurnosti plovidbe	76
3.3.1.	Oprema pomorskih brodova	77
3.3.2.	Oprema plovila unutrašnje plovidbe	80
3.4.	Obaveza posade na spasavanje tuđe imovine na moru i unutrašnjim plovim putovima	81
3.4.1.	Obaveza spasavanja imovine na moru	83
3.4.2.	Obaveza spasavanja imovine na unutrašnjim vodama	86
3.4.3.	Sankcije za propuštanje	87

D r u g i d i o

4.	N a č e l a i m o v i n s k i h o d n o s a k o d s p a s a v a n j a	89
4.1.	Priroda spasavanja kao imovinsko-pravnog odnosa	89
4.1.1.	Općenito	89
4.1.2.	Opasnost kao osnovno obilježje odnosa	95
4.1.2.1.	Ozbiljnost opasnosti	96
4.1.2.2.	Neposrednost opasnosti	97
4.1.2.3.	Realnost opasnosti	98
4.2.	Dileme oko razgraničenja spasavanja i pomaganja	99
4.3.	Pojam spasavaoca	102
4.3.1.	Brodar	104
4.3.2.	Posada	107
4.3.2.1.	Posada broda spasavaoca	107
4.3.2.2.	Posada ugroženog broda	108

	Strana
4.3.3. Pilot	111
4.3.4. Putnici	112
4.3.5. Profesionalni spasavaoci	114
4.3.6. Tegljač	115
4.3.7. Ratni brodovi	119
4.3.8. Ostali spasavaoci	121
4.3.9. Isključivo pravo jugoslaven- skih spasavalaca	122
4.3.10. Suradnja više spasavalaca	123
4.4. Objekt spasavanja	124
4.4.1. Općenito	124
4.4.2. Brod	126
4.4.2.1. Trgovački brod	127
4.4.2.2. Ratni i javni brod	127
4.4.2.3. Čamac	128
4.4.2.4. Tehnički plovni objekt	129
4.4.2.5. Brod u gradnji	130
4.4.2.6. Brod unutrašnje plovidbe	130
4.4.2.7. Avion	131
4.4.2.8. Brod istog brodara ili vlasnika	132
4.4.3. Stvari s broda	133
4.4.3.1. Teret	136
4.4.3.2. Brodska oprema, pripad- nosti i zalihe	136
4.4.3.3. Putnička prtljaga	137
4.4.3.4. Vozarina i prevoznina	138
4.4.3.5. Poštanske pošiljke i i- movina posade	139
4.4.4. Osobe	140
5. Tehnologija spasavanja	144
5.1. Odsukanje broda	145
5.2. Gašenje požara na brodu	146
5.3. Tegljenje	147
5.4. Sprečavanje potonuća	148

5.5.	Praćenje ugroženog broda	149
5.6.	Ostale intervencije spasavalaca	149
6.	U g o v o r i o s p a s a v a n j u	152
6.1.	Pravna priroda ugovora o spasavanju	152
6.2.	Stranke u ugovoru o spasavanju	153
6.2.1.	Zapovjednik broda spasavaoca	154
6.2.2.	Zapovjednik spasavanog broda	156
6.3.	Forma i sadržaj ugovora o spasavanju	159
6.3.1.	Način zaključenja ugovora	159
6.3.2.	Tipizacija ugovora o spasavanju	160
6.3.2.1.	Lloydov standardni ugovor	161
6.3.2.2.	Standardni ugovor INSA-e	164
6.3.2.3.	Francuski formular "L.D."	164
6.3.3.	Ugovorne odredbe u pogledu nadležnosti foruma	165
6.3.4.	Ugovorne odredbe o primjeni stranog prava	166
6.4.	Ugovori o angažiranju usluga	169
7.	N a g r a d a z a s p a s a v a n j e	172
7.1.	Pravni osnov i svrha nagrade	172
7.2.	Osnovni uvjet i apsolutna granica nagrade za spasavanje	174
7.2.1.	Koristan rezultat	174
7.2.1.1.	Iznimka utvrđena ugovorom	176
7.2.1.2.	Iznimka radi krivnje spasavanog broda	176
7.2.2.	Vrijednost spašene imovine kao granica nagrade	177

Strana

7.3.	Pozitivni elementi za utvrđenje na- grade	178
7.3.1.	Postignuti uspjeh	178
7.3.2.	Zalaganje i zasluge spasavalaca	181
7.3.3.	Opasnost za spasavanu imovinu i osobe	182
7.3.4.	Opasnost za osobe i imovinu spa- savalaca	185
7.3.5.	Troškovi, štete i rizici spasa- valaca	187
7.3.6.	Vrijednost sredstava i opreme spasavalaca	188
7.3.7.	Vrijednost spašene imovine	189
7.4.	Negativni elementi za utvrđenje na- grade	192
7.4.1.	Spasavanje protiv zabrane	193
7.4.2.	Uvjeti za primjenu drugih ne- gativnih kriterija	195
	7.4.2.1. Vlastita krivnja spa- savalaca	196
	7.4.2.2. Kradja	197
	7.4.2.3. Utaja	197
	7.4.2.4. Prevarne radnje	198
7.4.3.	Subjekti primjene negativnih kriterija	200
7.5.	Intervencija suda u pogledu ugovora i ugovorene nagrade	201
7.5.1.	Ugovor sklopljen u vrijeme opasnosti	203
7.5.2.	Ugovor sklopljen prevarom	203
7.5.3.	Nagrada nerazmjerna pruženoj usluzi	204
7.6.	Ostvarenje prava na nagradu	206
7.6.1.	Postupak	206
7.6.2.	Pravo zaloga spasavalaca na spašenoj imovini	208
7.6.3.	Rokovi zastarjelosti	212

8.	Raspodjela nagrade za spasavanje	214
8.1.	Raspodjela nagrade izmedju više spasa- valaca	215
8.2.	Raspodjela nagrade izmedju spasavalaca ljudi i spasavalaca imovine	217
8.3.	Raspodjela nagrade izmedju brodara i posade broda spasavaoca	219
	8.3.1. Utvrđenje čiste nagrade	221
	8.3.2. Raspodjela čiste nagrade	223
8.4.	Raspodjela nagrade izmedju članova po- sade	228
9.	Zaključci	233
10.	Korištena literatura	244
11.	Sadržaj	254